

На основу члана 28. став 2. и члана 35. став 3. Закона о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 31/2011 и 119/2012), као и члана 14. став 1. тачка 9), а у вези с чланом 34. тачка 9), Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015 и 40/2015 – одлука УС), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У

О УСЛОВИМА ОТВАРАЊА И НАЧИНУ ВОЂЕЊА ДЕВИЗНИХ РАЧУНА РЕЗИДЕНАТА, КАО И ДИНАРСКИХ И ДЕВИЗНИХ РАЧУНА НЕРЕЗИДЕНАТА

Основне одредбе

1. Овом одлуком прописују се услови под којима банке отварају девизне рачуне резидената и девизне и динарске рачуне нерезидената, као и начин вођења и гашења тих рачуна.

2. Девизни рачун је рачун на коме се воде девизна средства резидента, односно нерезидента и може бити текући рачун, у смислу закона којим се уређују платне услуге, и депозитни рачун.

Динарски рачун је рачун на коме се воде динарска средства нерезидента и он може бити текући рачун, у смислу закона којим се уређују платне услуге, и депозитни рачун.

Текући рачун је девизни или динарски рачун који се користи за извршавање платних трансакција и за друге намене у вези са услугама које банке пружају корисницима платних услуга.

Заједнички текући рачун је текући рачун који банка води за два резидента, односно нерезидента – имаоца тог рачуна или за више њих, у складу са законом којим се уређују платне услуге и одредбама ове одлуке.

Депозитни рачун је девизни или динарски рачун који се отвара на основу уговора о депозиту, а може бити по виђењу или орочен, са отказним роком или без њега, с посебном наменом или без намене.

Заједнички депозитни рачун је депозитни рачун који банка води за два физичка лица – имаоца тог рачуна или више њих, у складу са одредбама ове одлуке.

Поред текућег и депозитног рачуна, банка може резиденту и нерезиденту отворити и водити и друге рачуне у складу са закљученим уговором.

3. Банка динарски или девизни рачун отвара на основу писменог захтева за отварање тог рачуна и закљученог оквирног уговора о платним услугама којим се уређују услови за отварање, вођење и гашење текућег рачуна (у даљем тексту: оквирни уговор), односно уговора о депозиту или уговора којим се уређују услови за отварање, вођење и гашење другог рачуна из тачке 2. став 7. ове одлуке (у даљем тексту: уговор о вођењу другог рачуна).

Захтев из става 1. ове тачке може се поднети на папиру или другом трајном носачу података у смислу закона којим се уређују платне услуге.

Уговори из става 1. ове тачке закључују се у писменој форми на папиру или другом трајном носачу података.

Оквирни уговор садржи елементе, односно информације прописане законом којим се уређују платне услуге, а на друга питања у вези с тим уговором примењују се одредбе тог закона, закона којим се уређује девизно пословање, закона којим се уређују облигациони односи и ове одлуке.

Ако је оквирним уговором који се закључује с правним лицем искључена или ограничена примена одредаба закона којим се уређују платне услуге које се односе на садржину оквирног уговора, тај уговор мора садржати оне елементе, односно информације који су овом тачком прописани за уговор о депозиту, односно уговор о вођењу другог рачуна.

Уговор о депозиту, поред елемената, односно информација утврђених законом којим се уређују облигациони односи и другим законом, садржи следеће елементе, односно информације:

- 1) број и назив рачуна који се отвара;
- 2) начин и рокове достављања извештаја о промету и стању на рачуну;
- 3) начин обрачуна и плаћања камате и валуту у којој се плаћају главница и камата;
- 4) услове за раскид уговора;
- 5) обавезу резидента да обавести банку о статусним и другим променама;

б) елементе и информације из уговора о депозиту утврђене законом којим се уређује заштита корисника финансијских услуга, ако је депонент корисник финансијских услуга у смислу тог закона.

На друга питања у вези са уговором о депозиту примењују се одредбе закона о девизном пословању, других закона и ове одлуке, а, ако је депонент корисник финансијских услуга – и одредбе закона којим се уређује заштита корисника финансијских услуга.

Уговор о вођењу другог рачуна, осим елемената, односно информација које су ставом б. ове тачке прописане за уговор о депозиту, садржи и податак о сврси отварања тог рачуна.

Изузетно од става 1. ове тачке, банка нерезиденту може отворити рачун и ако је то предвиђено законом или другим прописом, а ако банка отвара нерезидентни рачун другој банци која је нерезидент, она то може учинити на начин који је уобичајен у банкарској пракси, као и на основу размењених контролних докумената у складу са утврђеним системом комуникације између банака.

4. Банка може отворити девизни рачун у складу са својом пословном политиком само у врстама валута којима се тргује на девизном тржишту у девизама, у складу са одлуком којом се утврђују врсте девиза и ефективног страног новца које се купују и продају на девизном тржишту.

Банка води девизни рачун само у врсти девиза које су уплаћене, односно у врсти ефективног страног новца који је положен на тај рачун.

5. Банка је дужна да документацију на основу које отвара и гаси рачун чува најмање десет година од дана гашења тог рачуна.

Налогe на основу којих су евидентиране промене на рачуну банка је дужна да чува најмање десет година после истека године у којој су евидентиране те промене.

Документација из ст. 1. и 2. ове тачке чува се у изворном или другом погодном облику.

6. Банка је дужна да се код отварања, вођења и гашења рачуна придржава прописа којима се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма.

Банка је дужна да при отварању рачуна прибави све податке које је, у складу с прописима, дужна да доставља Народној банци Србије ради вођења Јединственог регистра рачуна у складу са одредбама закона којим се уређују платне услуге.

ба. Банка не може захтевати од привредног субјекта, односно од физичког лица, да оверава печатом било који документ који је ово лице дужно да достави банци у складу са овом одлуком, осим ако на писмени захтев тог лица није изричито уговорено да је банка дужна да одбије достављени документ који није оверен печатом.

Обавеза банке да одбије достављени документ који није оверен печатом неће се сматрати изричито уговореном у смислу става 1. ове тачке када је предвиђена једино у општим условима пословања банке на које упућује уговор с банком – осим ако привредни субјект, односно физичко лице није у захтеву из става 1. ове тачке изричито тражило да се ова обавеза банке из општих услова пословања примењује на одређени документ који то лице доставља банци.

Рачуни привредних субјеката

7. Захтев за отварање рачуна који подносе резидент – правно лице, предузетник, односно огранак страног правног лица и нерезидент – правно лице садржи пословно име, односно назив подносиоца захтева и његово седиште, адресу и телефон, предмет пословања – делатност, као и матични и порески идентификациони број подносиоца захтева.

Изузетно од става 1. ове тачке, захтев за отварање рачуна који подноси нерезидент – правно лице не мора садржати порески идентификациони број тог лица ако оно није порески обвезник Републике Србије, с тим да је тај нерезидент, ако након подношења захтева постане порески обвезник Републике Србије, дужан да свој порески идентификациони број достави банци у року од три дана од дана кад му је тај број додељен.

Поред захтева за отварање рачуна из става 1. ове тачке, резиденти из тог става подносе банци следећу документацију:

- 1) решење о упису у регистар код надлежног органа;
- 2) за подносиоца захтева за ког није прописано регистравање – акт надлежног органа о оснивању ако је основан непосредно на основу закона, односно извод из закона ако је основан законом;
- 3) обавештење органа надлежног за послове статистике о разврставању по делатностима ако за резидента разврставање врши тај орган – у случају да податак о разврставању по делатностима није садржан у решењу из одредбе под 1) овог става, односно у случају из одредбе под 2) тог става;
- 4) документ надлежног органа који садржи порески идентификациони број резидента – у случају да тај податак није садржан

у решењу из одредбе под 1) овог става, односно у случају из одредбе под 2) тог става;

5) картон депонованих потписа лица овлашћених за располагање средствима на девизном рачуну или други документ којим се одређеном лицу даје овлашћење за располагање средствима на овом рачуну;

6) потпис овлашћеног лица резидента оверен код надлежног органа – осим ако је ово лице присутно при подношењу захтева за отварање рачуна и документа из одредбе под 5) овог става.

Поред захтева за отварање рачуна из става 1. ове тачке, нерезиденти из тог става подносе банци следећу документацију:

1) извод из регистра у коме је нерезидент уписан у држави у којој има регистровано седиште или, ако је основан у држави у којој се не врши упис у такав регистар, други одговарајући документ о оснивању на основу кога се може утврдити правни облик овог нерезидента и датум његовог оснивања;

2) извод из закона, односно другог прописа ако се нерезидентни рачун отвара по том основу;

3) документ надлежног органа који садржи порески идентификациони број нерезидента – правног лица, ако је тај нерезидент порески обвезник Републике Србије;

4) картон депонованих потписа лица овлашћених за располагање средствима на нерезидентном рачуну или други документ којим се одређеном лицу даје овлашћење за располагање средствима на овом рачуну;

5) потпис овлашћеног лица нерезидента оверен код надлежног органа – осим ако је ово лице присутно при подношењу захтева за отварање рачуна и документа из одредбе под 4) овог става.

Изузетно од става 4. ове тачке, уз захтев за отварање нерезидентног рачуна страног дипломатског, односно конзуларног представништва у Републици Србији подноси се следећа документација:

1) извод из евиденције дипломатских и конзуларних представништава која се објављује на интернет презентацији министарства надлежног за спољне послове;

2) картон депонованих потписа лица овлашћених за располагање средствима на нерезидентном рачуну или други документ којим се одређеном лицу даје овлашћење за располагање средствима на овом рачуну а који је потписао овлашћени представник тог представништва.

Захтев за отварање рачуна резидента из става 1. ове тачке и документ из става 3. одредба под 5) те тачке могу потписати:

- 1) законски заступник овог резидента;
- 2) друго лице које је одговарајућим актом или одлуком надлежног органа резидента овлашћено за давање овлашћења за располагање средствима на рачуну, у складу са општим условима пословања банке код које се отвара рачун.

Захтев за отварање рачуна нерезидента става 1. ове тачке и документ из става 4. одредба под 4) те тачке могу потписати:

- 1) заступник из решења о регистрацији овог нерезидента у држави седишта;
- 2) друго лице које је одговарајућим актом или одлуком надлежног органа нерезидента овлашћено за давање овлашћења за располагање средствима на рачуну, у складу са општим условима пословања банке код које се отвара рачун.

8. Резиденти не морају доставити банци документацију прописану тачком 7. став 3. одредбе под 1), 3) и 4) ове одлуке, а банка је у том случају дужна да одговарајуће податке који су садржани у овој документацији прибави непосредним увидом у регистар привредних субјеката или други јавни регистар који се у складу с прописима води у Републици Србији, односно преузимањем тих података у електронској форми од организације надлежне за вођење овог регистра.

Ако је прибавила податке из става 1. ове тачке непосредним увидом у регистар из тог става, банка је дужна да на одштампаном изводу из овог регистра упише датум, време и лично име лица које је извршило овај увид.

Резиденти и нерезиденти из тачке 7. ове одлуке нису дужни да банци доставе документ из става 3. одредба под 5), става 4. одредба под 4), односно става 5. одредба под 2) те тачке – ако су с банком уговорили другачији начин провере аутентичности подносиоца платног налога, односно давања сагласности за извршење платне трансакције.

Оверени потпис овлашћеног лица резидента, односно нерезидента доставља се само у случају да се захтев за отварање рачуна и/или документ из става 3. ове тачке подносе банци у папирној форми, а лице које је потписало неки од ових докумената није присутно при подношењу тих докумената банци.

Документација из тачке 7. став 3. одредбе под 1), 3) и 4) ове одлуке и документација из става 4. одредбе под 1) и 3) те тачке достављају се банци у оригиналу или копији коју је оверио надлежни орган и не могу бити старији од три месеца.

Документ из тачке 7. став 4. одредба под 1) ове одлуке доставља се заједно са овереним преводом на српски језик, а нерезидент је дужан да овај документ доставља банци најмање једном годишње. Ако нерезидент тај документ не достави у року од годину дана од дана његовог последњег достављања – банка неће извршавати трансакције овог нерезидента до достављања тог документа.

Уз захтев за отварање заједничког текућег рачуна, сваки резидент из тачке 7. став 1. ове одлуке, односно нерезидент из става 2. те тачке, који ће бити појединачни ималац тог рачуна – подноси документацију прописану том тачком.

9. Кад утврди да су испуњени услови из тач. 7. и 8. ове одлуке, банка с подносиоцем захтева из тих тачака закључује уговор из тачке 3. став 1. ове одлуке и отвара му рачун.

10. Банка резиденту – правном лицу и предузетнику који имају овлашћење за обављање мењачких послова, као и резиденту који на основу посебног закона којим се уређује његова делатност обавља мењачке послове (у даљем тексту: јавни поштански оператор), отвара посебан девизни рачун за те намене.

11. Банка резиденту и нерезиденту из тачке 7. ове одлуке гаси рачун на њихов захтев, или на основу уговора закљученог с њима, а средства са угашеног рачуна преноси на рачун наведен у том захтеву, односно уговору.

Захтев из става 1. ове тачке подноси се у писменој форми на папиру или другом трајном носачу података и нарочито садржи број рачуна чије се гашење тражи и број рачуна на који се захтева пренос средстава.

Захтев из става 1. ове тачке за резидента из тог става подноси његов законски заступник, односно лице које је актом надлежног органа тог резидента овлашћено за затварање његовог рачуна, а за нерезидента из тог става – његов заступник из решења о регистрацији тог нерезидента у држави седишта, односно друго лице које је актом надлежног органа тог нерезидента овлашћено за подношење захтева за гашење његовог рачуна.

Захтев за гашење заједничког текућег рачуна чији су имаоци резиденти, односно нерезиденти из тачке 7. ове одлуке морају поднети сви појединачни имаоци тог рачуна.

12. Банка резиденту из тачке 7. ове одлуке гаси девизни рачун и кад он престане да постоји као правни субјект, и то:

- 1) на основу закона или другог прописа;
- 2) због стечаја или ликвидације;
- 3) због насталих статусних промена.

Банка нерезиденту из тачке 7. ове одлуке гаси нерезидентни рачун кад он према меродавном праву престане да постоји као правни субјект, а на основу обавештења које тај нерезидент, односно овлашћено лице достави банци.

13. У случајевима из тачке 12. став 1. одредба под 1) ове одлуке и из става 2. те тачке, банка средства с рачуна који се гаси преноси на рачун правног следбеника, односно на рачун резидента одређеног законом или другим прописом, а ако тај следбеник, односно резидент није одређен – преноси их на рачун средстава банке која се не користе, до добијања инструкција о рачуну на који ће се та средства пренети.

У случају из тачке 12. став 1. одредба под 2) ове одлуке, банка, на захтев стечајног управника, гаси рачун резидента, а средства затечена на овом рачуну преноси на рачун наведен у том захтеву. Уз захтев из овог става, стечајни управник даје банци овлашћење да сва средства усмерена на угашени рачун резидента пренесе на рачун из тог захтева.

Уз захтев из става 2. ове тачке, стечајни управник подноси следећу документацију:

- 1) решење о отварању стечајног поступка који је уписан у регистар код надлежног органа;
- 2) захтев за отварање рачуна у стечају;
- 3) обавештење органа надлежног за послове статистике о разврставању по делатностима ако разврставање врши тај орган – кад податак о том разврставању није садржан у решењу из одредбе под 1) овог става;
- 4) документ надлежног органа који садржи порески идентификациони број резидента – ако тај податак није садржан у решењу из одредбе под 1) овог става;
- 5) потпис стечајног управника, односно лица које обавља послове стечајног управника у име организације која је посебним законом одређена да обавља те послове, оверен код надлежног органа, односно, ако је то лице у складу са законом пренело овлашћење за

располагање средствима на рачуну појединим лицима – картон депонованих потписа тих лица, оверен печатом, који је потписало наведено лице;

б) налог за пренос средстава.

Одредбе ст. 2. и 3. ове тачке сходно се примењују у случају закључења стечајног поступка над резидентом из тачке 7. ове одлуке, као и у случају да се, након закључења тог поступка, поступак настави над стечајном масом тог резидента.

Одредбе ст. 2. и 3. ове тачке сходно се примењују и у случају када се на поступак ликвидације резидента из тачке 7. ове одлуке сходно примењују одредбе закона којим се уређује стечај.

Резиденту из тачке 7. ове одлуке који је у регистар код надлежног органа уписао покретање поступка ликвидације, банка гаси рачун после окончања тог поступка спроведеног у складу са законом којим се уређују привредна друштва, односно другим законом, и то на основу обавештења ликвидационог управника тог резидента, уз које се прилаже решење о упису брисања резидента који престаје да ради у регистар код надлежног органа.

У поступку стечаја или ликвидације, као и у поступку извршења или принудне наплате, који се води над појединачним имаоцем заједничког текућег рачуна – примењују се одредбе закона којим се уређују платне услуге, при чему стечајни, односно ликвидациони управник резидента из тачке 7. ове одлуке захтев за гашење заједничког текућег девизног рачуна подноси у складу са одредбама ове тачке.

13а. Након гашења рачуна резидента, односно нерезидента из тачке 7. ове одлуке, банка на захтев овог лица издаје том лицу без накнаде потврду о гашењу овог рачуна, заједно с податком да су све обавезе према банци у вези са отварањем, вођењем и гашењем тог рачуна измирене.

Потврду из става 1. ове тачке банка доставља лицу из тог става без одлагања у писменој форми на папиру или другом трајном носачу података, у складу са захтевом из тог става.

Рачуни физичких лица

14. Банка физичком лицу отвара рачун на основу захтева за отварање тог рачуна и закљученог оквирног уговора, односно уговора о депозиту.

Захтев из става 1. ове тачке подноси се у писменој форми на папиру или другом трајном носачу података и садржи име и презиме физичког лица, адресу његовог пребивалишта, односно боравишта, као

и јединствени матични број тог лица, односно број друге одговарајуће идентификационе ознаке физичког лица које нема држављанство Републике Србије.

Ако се захтев из става 1. ове тачке подноси банци електронским путем, банка, у складу са својим општим условима пословања, није дужна да од физичког лица захтева да тај захтев потпише.

Поред захтева из става 1. ове тачке, физичко лице пре закључења уговора из тог става подноси банци на увид лични документ којим се утврђује његов идентитет (лична карта, пасош или друга важећа исправа с фотографијом), а ако захтев подноси нерезидент – и документ из кога се може утврдити место његовог пребивалишта или боравишта у последњих годину дана.

Уз захтев за отварање заједничког рачуна, свако физичко лице – појединачни ималац тог рачуна подноси документацију прописану овом тачком.

Сваки појединачни ималац заједничког депозитног рачуна може располагати целокупним средствима на том рачуну, осим у случају да су уговором о депозиту утврђена ограничења за располагање тим средствима.

15. Физичко лице може овластити друго лице да у његово име и за његов рачун закључи оквирни уговор, односно уговор о депозиту, као и да располаже средствима на његовом рачуну.

Ради располагања средствима на рачуну физичког лица, код банке се депонују потписи лица овлашћених за располагање тим средствима, односно документ којим се одређеном лицу даје овлашћење за располагање средствима на рачуну, с тим што банка и физичко лице могу уговорити и другачији начин провере аутентичности подносиоца платног налога, односно давања сагласности за извршење платне трансакције.

Банка отвара рачун малолетном лицу на основу оквирног уговора, односно уговора о депозиту који, у име и за рачун тог лица, закључује његов законски заступник.

Банка отвара рачун физичком лицу и на основу судског или управног акта, у ком случају уговор о отварању тог рачуна закључује овлашћено лице из тог акта.

16. Ако је физичком лицу отворила текући девизни рачун, банка том лицу издаје евиденциону картицу, а ако му је отворила депозитни девизни рачун – издаје му евиденциону картицу или девизну штедну књижицу.

Ако су на девизни рачун физичког лица уплаћени износи у различитим девизама, односно ако су положене различите врсте ефективног страног новца, банка сваку врсту девиза води посебно, а на евиденционој картици, односно у девизној штедној књижици их евидентира наводећи ознаку врсте девиза.

Банка сама одређује изглед и садржину евиденционе картице, односно девизне штедне књижице и у њих уноси назив банке, податке о власнику девизног рачуна, број рачуна и друге неопходне податке.

17. Банка гаси рачун физичког лица на захтев имаоца тог рачуна, односно лица из тачке 15. ове одлуке, на основу оквирног уговора, односно уговора о депозиту, као и на основу извршног судског решења, због смрти власника рачуна или из других разлога.

Новчана средства с рачуна физичког лица који се гаси банка преноси на рачун наведен у захтеву или уговору из става 1. ове тачке, односно врши исплату физичком лицу у валути у којој се рачун води, у складу с наведеним захтевом или уговором, и гаси тај рачун.

Захтев за гашење заједничког рачуна код банке морају поднети сва физичка лица која су појединачни имаоци тог рачуна.

Захтев за гашење рачуна подноси се у писменој форми на папиру или другом трајном носачу података.

Након гашења рачуна физичког лица, банка издаје овом лицу без накнаде потврду да је овај рачун угашен, заједно с податком да су све обавезе према банци у вези са отварањем, вођењем и гашењем тог рачуна измирене.

Потврду из става 5. ове тачке банка доставља физичком лицу без одлагања у писменој форми на папиру или другом трајном носачу података, а ово лице може одредити на који од ова два начина је банка дужна да му ову потврду достави.

Прелазна и завршне одредбе

18. На отварање, вођење и гашење посебног девизног рачуна из тачке 10. ове одлуке за јавног поштанског оператора, у периоду од 1. јула 2015. године до ступања на снагу ове одлуке примењују се одредбе

Одлуке о условима отварања и начину вођења девизних рачуна резидената („Службени гласник РС“, бр. 67/2006) које се односе на отварање, вођење и гашење посебног текућег девизног рачуна резидента – правног лица, односно предузетника који има овлашћење Народне банке Србије за обављање мењачких послова.

19. Даном ступања на снагу ове одлуке престају да важе Одлука о условима отварања и начину вођења девизних рачуна резидената („Службени гласник РС“, бр. 67/2006) и Одлука о условима отварања и начину вођења рачуна нерезидента („Службени гласник РС“, бр. 16/2007, 12/2008 и 61/2008).

20. Ова одлука објављује се у „Службеном гласнику РС“ и ступа на снагу 1. октобра 2015. године.

ИО НБС бр. 43
11. јуна 2015. године
Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Јоргованка Табаковић, с.р.